

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อการศึกษาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

5.2 การดำเนินการวิจัย

5.2.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 289 คน และครูผู้สอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 294 คน ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage stratified random sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

5.2.1.1 การสุ่มขั้นที่ 1

สุ่มตัวอย่างอำเภอจากประชากรอำเภอ จำนวน 20 อำเภอ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามเขตปฏิบัติการทางการศึกษา 4 เขต โดยแต่ละเขตแบ่งเป็น 5 อำเภอ แล้วสุ่มตัวอย่างอำเภอมาเขตละ 2 อำเภอ รวมได้ตัวอย่างอำเภอ 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเขาสวนกวาง อำเภอภูเวียง อำเภอหนองเรือ อำเภอบ้านไผ่ อำเภอชนบท อำเภอหนองสองห้อง และอำเภอแวงใหญ่

5.2.1.2 การสุ่มขั้นที่ 2

สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากตัวอย่างอำเภอทั้ง 8 อำเภอ ที่สุ่มได้จากข้อ

5.2.1.1 โดยกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนโดยใช้ stratified random sampling จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากประชากรโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,086 โรงเรียน โดยการกำหนดขนาดของตัวอย่างโรงเรียนได้โดยใช้สูตรดังนี้ (สullivan, 2529)

$$n_{sm} = \frac{NZ^2}{4NE^2 + Z^2}$$

ในที่นี้ขนาดประชากรโรงเรียน (N) มีจำนวน 1,086 โรงเรียน ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (E) ได้ไม่เกิน .05 ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 284 โรงเรียน

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน 289 คน และครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 294 คน

5.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยื่นต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ไปยื่นต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 8 อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน
3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่างๆ ทั้ง 8 อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการขอความอนุเคราะห์จากศึกษานิเทศก์ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2536 ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2536 ข้อมูลที่ได้รับคืนมาแยกเป็นของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 289 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.06 ส่วนแบบสอบถามของครูผู้สอนได้รับคืนมาจำนวน 294 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ระบบ SPSS/PC⁺ โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

5.3 ผลการวิจัย

5.3.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่มากที่สุด ร้อยละ 52.6 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.6 มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารอยู่ในช่วง 5-10 ปี เป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 19.1 ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนมากถึงร้อยละ 69.9

ด้านครูผู้สอน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเพียงเล็กน้อย คือมีเพศหญิง ร้อยละ 53.4 ช่วงอายุระหว่าง 36-45 ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.2 ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ 4-6 ปี ร้อยละ 24.5 ขนาดของโรงเรียนที่ครูผู้สอนทำการสอนขนาดกลางสูงสุด ร้อยละ 50.5 แขนงงานเลือกที่เปิดสอนงานเกษตรเปิดสอนมากที่สุด ร้อยละ 83.9 ระดับชั้นที่ทำการสอน สอนเฉพาะ ป. 5 หรือ ป. 6 ร้อยละ 54.0 ส่วนการเข้ารับการอบรมนั้นครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม มีสูงถึงร้อยละ 64.7 และผู้ที่มีส่วนตัดสินใจในการเปิดสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพคือครูผู้สอน มีความสำคัญถึงร้อยละ 44.2

5.3.2 การศึกษาสภาพการใช้หลักสูตร

5.3.2.1 การเตรียมความพร้อมในด้านการใช้หลักสูตร จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในด้านการใช้หลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การจัดเอกสาร และการวางแผนการใช้หลักสูตร และการจัดประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการเตรียมงานเพื่อการสอน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้านคือ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และการจัดเอกสารการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มครูผู้สอน มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

5.3.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการสอนโดยวิธีบรรยาย ส่วนการสอนโดยวิธีอภิปราย การสอนโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การสอนโดยวิธีสาธิตทดลอง และการจัดนิทรรศการ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5.3.2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความคิดเห็นด้านการจัดหรือการเรียนการสอนการใช้และการรักษา และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ

5.3.2.4 การนิเทศการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ส่วนความคิดเห็นด้านการวิเคราะห์จุดประสงค์และการจัดเอกสารอย่างครบถ้วนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3.3 การศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร

5.3.3.1 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีความเห็นว่า ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

5.3.3.2 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทุกด้านได้แก่ การสอนโดยวิธีบรรยาย, การสอนโดยวิธีอภิปราย, การสอนโดยวิธีศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, การสอนโดยวิธีสาธิตทดลอง และการจัดนิทรรศการโดยมีความเห็นว่าปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

5.3.3.3 ปัญหาด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีความเห็นว่าปัญหาด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน การใช้และการรักษา และปัญหาด้านการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย

5.3.3.4 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ได้แก่ การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน การวิเคราะห์จุดประสงค์การกำหนดจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ การจัดเอกสารอย่างครบถ้วน และการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีความเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

5.3.3.5 ปัญหาด้านการนิเทศการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายในอย่างมีระบบ การนำบุคลากรภายนอกมาให้คำแนะนำปรึกษา และการทัศนศึกษาดูงาน ซึ่งมีความเห็นว่ามีปัญหาทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรด้วยตนเอง
2. ควรมีการควบคุม ดูแล กำกับในด้านการนิเทศการเรียนการสอนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

5.4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. การใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ในทุกกลุ่มวิชา
2. พฤติกรรมการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ
3. การพัฒนารูปแบบการสอนชนิดต่าง ๆ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อค้นหาวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น